

Besluitenlijst Sessie auditcommissie doelstellingen

Datum	10-07-2019
Tijd	13:00 - 16:30
Locatie	Kamer Goes, A040
Nummer	19419755
Voorzitter	Ton Veraart
Aanwezig zijn de leden	Gerwi Temmink, Hannie Kool-Blokhand, Jan-Henk Verburg, Kees Bierens, Corina van der Vliet-Hart, Hans Rottier.

Tevens zijn aanwezig	Gehele vergadering: Toine van Helden (gespreksleider), Joyce Verschuren (medewerker financiën), Julian Verhage (medewerker financiën) Simon de Visser (secretaris), Jonathan Schroevers (verslag) Tot en met agendapunt 5: Kees van Rabenswaaij (Programma Landelijk gebied, natuur en landbouw) Agendapunt 6: Margriet van Groeningen, Jeanine Hoffius en Christine Dingemanse (Programma regionale economie)
-----------------------------	---

- 1** **Opening en mededelingen**

De voorzitter opent de vergadering.

Mededeling: Gerwi Temmink geeft aan dat hij tot 15:30 aanwezig kan zijn
- 2** **Vaststellen van de agenda**

De agenda wordt vastgesteld.
- 3** **Terugblik op de resultaten van de sessie op 6 juli 2018**

De auditcommissie sluit zich aan bij de resultaten van de analyse in de memo. Aanvullend wordt nog opgemerkt dat het aan te bevelen is om naast de doelstellingen uit het format BKI, ook de indicatoren en streefwaarden (uit de notitie uitwerking van de kaderstellende en controlerende rol van PS in relatie tot het begrotingsonderdeel beheer & onderhoud provinciale (vaar) wegeninfrastructuur) over te nemen in de begroting 2020.
- 4** **Toelichting formuleren doelstellingen door Toine van Helden**

Toine van Helden geeft een korte presentatie over het formuleren van doelstellingen. Hij benadrukt dat je moet kunnen zien hoe het doel bereikt gaat worden en dat er ook tussentijdse doelen worden gesteld om te kunnen sturen. Verschillende leden merken op dat het stellen van doelen bij netwerksturing gevoelig ligt bij de overige partners. Toine van Helden geeft aan dat het ook bij netwerksturing belangrijk is om de provinciale doelen duidelijk te hebben.

Kees Bierens en Hannie Kool vragen nog naar het vervolg van deze bijeenkomst. Er wordt kort stil gestaan bij de rol van PS en de rol van GS. Geconcludeerd wordt dat na deze tweede bijeenkomst van de Auditcommissie hierover GS met een voorzet moeten komen over de verdere concretisering van doelstellingen in de begroting.
- 5** **Doelstellingen programma landelijk gebied, natuur en landbouw**

Algemene opmerking/aanvulling op het doel van de sessie is: Dat deze sessie bedoeld is voor het specifieker formuleren van doelstellingen in de begroting (technische wijzigingen) en het niet gaat over beleidsmatige invulling van deze doelstellingen.

Structuur: De gepresenteerde structuur in de begroting 2019 wordt door de auditcommissie als werkbaar geacht. Er bestaat alleen onduidelijkheid over de plaatsing van natuurbeleving en natuureducatie, nu valt dit onder de opgave kwaliteitskust. Algemene conclusie is dat niet de organisatorisch indeling van de provincie leidend moet zijn voor de begrotingsindeling, maar de maatschappelijke vraagstukken gezien vanuit de burger/politiek.

Maatschappelijk effect:

“Provincie Zeeland zet met organisaties, ondernemers en bewoners in op verbetering van de biodiversiteit, een duurzame toekomstgerichte landbouw, en goede kwalitatief hoogwaardige voedselvoorziening”

- De beschrijving van het maatschappelijk effect sluit nu niet volledig aan bij de onderliggende doelstellingen, met name het deel van voedselvoorziening is niet expliciet terug te zien in de onderliggende doelstellingen.
- Geef duidelijker aan wat het effect moet zijn in de samenleving.
- Er staat nu: “goede kwalitatieve”, dit is een pleonasme.
- Er staat ‘biodiversiteit’ genoemd, de vraag is of biodiversiteit het gehele begrip ‘natuur’ omvat.

Doelstelling: natuurontwikkeling

“Het Natuurnetwerk Nederland moet in 2027 worden afgerond. De Zeeuwse opgave is nog circa 900 hectare en ligt op perceelsniveau vast in het Natuurbeheerplan Zeeland (In deze doelstelling komt ook de doelstelling ‘natuurontwikkeling’ samen, die in de begroting 2018 als afzonderlijke doelstelling in programma 1 onderdeel investeringen was opgenomen).”

- Doelstelling kort en bondig formuleren
- Er moet een duidelijkere koppeling komen tussen de streefwaarden, de doelstelling en het doel voor 2020. Indien mogelijk ingaan op het behalen van de 900 hectare in 2027 verspreid over de verschillende jaren.
- De doelstelling dient te worden geformuleerd als een eindsituatie, het tweede deel van de doelstelling is niet geformuleerd als eindsituatie.
- Algemene opmerking uit de auditcommissie is dat doelstellingen er niet zijn om af te rekenen, maar om sturing te geven en een stip op de horizon te zetten.

Doelstelling: Natuurbeheer

“Om de kwaliteit van natuur en landschap in Zeeland in stand te kunnen houden is naast wettelijke bescherming ook actief beheer nodig. Er wordt groot belang gehecht aan het vergroten en bewaren van de kwaliteit van natuurgebieden. Om de kwaliteit van natuur en landschap in Zeeland in stand te kunnen houden is naast wettelijke bescherming ook actief beheer nodig. Er wordt groot belang gehecht aan het vergroten en bewaren van de kwaliteit van natuurgebieden.”

- De doelstelling is dubbel opgenomen in de begroting.
- In de doelstelling is geen eindsituatie opgenomen. Wel moet worden opgemerkt dat beheer een structurele jaarlijkse activiteit is.
- Terug laten komen aan welke kwaliteit/normen het natuur en landschap moet voldoen in 2020.
- Onduidelijk is ook wat er verstaan wordt onder beheer, uitleg is nodig. Wat valt er nu allemaal onder natuurbeheer.

Doelstelling: Natuurherstel

“Natuurherstel is nodig om de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Een bijzonderheid betreft de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Met dit programma wordt ontwikkelruimte toegekend aan projecten en andere activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken, waarbij specifiek aangegeven maatregelen in natuurgebieden worden genomen.”

- Uit de doelstelling blijkt niet wat het doel voor 2020 is.
- In de doelstellingen staan de maatregelen/activiteiten genoemd.

- Algemene opmerking: Pas aan het einde van een **beheer/herstelplan** wordt gemeten of de maatregelen effect hebben gehad, tussendoor wordt alleen gemonitord of de maatregelen ook worden uitgevoerd.

Doelstelling: Natuurbescherming

"De aanwezige Zeeuwse natuur moet worden beschermd."

- In de doelstelling is geen eindsituatie opgenomen. Wel moet worden opgemerkt dat beheer een structurele jaarlijkse activiteit is.
- Er is opgemerkt in de sessie van de auditcommissie om de doelstelling natuurbescherming onder de doelstelling natuurbeheer te laten vallen. Binnen de auditcommissie wordt hier verschillend over gedacht.
- Uiteindelijk gaat het alleen om het in stand houden van het instrumentarium, dit is een activiteit.
- Onduidelijk blijft wat de keuze mogelijkheden voor Provinciale Staten zijn. Opgemerkt wordt dat in de nota natuurwetgeving de keuzeruimte is aangegeven.
- Eventuele suggestie is: De aanwezige Zeeuwse natuur moet 100% intact en kwalitatief op hetzelfde niveau blijven.

Doelstelling natuurverbreding en beleving

"Natuurverbreding en beleving zorgt voor betrokkenheid van de samenleving bij natuur(beleid) en daarmee ook voor draagvlak. Beleving is verschoven naar het hoofdstuk Fysieke Leefomgeving."

- Onduidelijk wat er nu onder natuurverbreding valt.
- Onduidelijk wat het doel voor 2020 is.
- Ook wordt aangegeven dat natuurbeleving logischerwijs beter onder dit programma kan vallen. Algemene conclusie die hier herhaald wordt is dat niet de organisatorische indeling van de provincie leidend moet zijn voor de begrotingsindeling.

Doelstelling: Duurzaam toekomstgerichte landbouw

- Nog geen doelstelling geformuleerd in de begroting 2019.
- Onduidelijk wat natuurinclusieve landbouw betekent.
- Suggestie vanuit de auditcommissie: Natuurinclusieve landbouw is: Boeren in balans met de natuur.
- Daarnaast is in het programma regionale economie ook een doelstelling voor Food overgenomen, deze kunnen overlap hebben.
- Een andere suggestie is om de titel alleen 'landbouw' te noemen.

6 Doelstellingen Programma Regionale economie

Structuur

- Geen directe suggesties voor aanpassingen, wel dient er een duidelijk onderscheid te zijn tussen de doelstellingen van de provincie zelf en de doelstellingen die men wil behalen met externe partners.

Maatschappelijk effect:

"Provincie Zeeland zet samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en andere overheden in op een sterke economie. Concreet betekent dit versterken van de innovatiekracht van het Zeeuwse bedrijfsleven, en het inzetten van de provinciale en Europese stimuleringsmiddelen om innovatie en groei te realiseren."

- We beogen een sterke economie, maar hoe maken we dit toetsbaar? Het moet zo geformuleerd worden dat zichtbaar wordt dat we dichterbij het gewenste maatschappelijke effect komen.
- Onduidelijk is of we nu al een sterke economie hebben of dat we gaan voor een sterkere economie?
- Suggestie is om gebruik te maken van het Zeeuwse bruto regionale product, het kan toetsbaar gemaakt worden door de stijging/daling te laten zien ten opzichte van de nationale economische ontwikkeling.
- De onderliggende vraag is wel, hebben we als provincie zoveel effect op de economische ontwikkeling?

- Duidelijk is dat we op innovatiekracht achterlopen, doel is om dit punt te versterken.
- Suggestie: 'samen met anderen' kan weggelaten worden, belangrijker is welk doel hebben we als provincie.
- Een andere suggestie is om het deel van stimuleringsmiddelen weg te laten, aangezien dit een activiteit is en geen doel.
- Een doelstelling hoeft niet altijd meetbaar te zijn, maar kan ook toetsbaar meetbaar zijn.
- T.a.v. ordening:
 - strategische doel = maatschappelijk effect → heb je weinig invloed op;
 - tactisch doel = doel op 'meta niveau', zoals: beter bnp, meer innovaties, meer verbonden aan het ecosysteem; meer verbonden aan het Zeeuws DNA, behoud werkgelegenheid etc.
 - Operationeel doel = acties
- Begrippen goed duiden: wat is bijvoorbeeld 'economische infrastructuur'?
- Realiseer in de ordening dat er een verschil is tussen: arbeidsmarkt/zichtbaar/campus zeeland/ economische innovatie

Doelstelling: concurrentiepositie Food

"Verbetering van de concurrentiepositie en behoud van werkgelegenheid in de Zeeuwse sectoren food (landbouw en visserij).*

**acties met betrekking tot 'landbouw' zijn opgenomen in programma natuur en platteland."*

- Niet beginnen met het woord: 'verbetering', maar formuleer een eindsituatie.
- Is toetsbaar wat de huidige concurrentiepositie is en wat uiteindelijk de gewenste concurrentiepositie moet zijn?
- aangeven wanneer je doelstelling gerealiseerd wilt hebben
- Verbetering concurrentiepositie/innovatie en behoud van werkgelegenheid kunnen tegenstrijdig zijn. Aangezien verbetering van de concurrentiepositie door innovatie tegenstrijdig kan leiden tot minder werkgelegenheid in deze specifieke economische sector.
- Suggestie, splitst de doelstelling op in een doelstelling voor de concurrentiepositie/innovatie en een doelstelling voor werkgelegenheid.

Doelstelling Acquisitie en regionale samenwerking

"Onderhouden van een goede economische infrastructuur t.b.v. acquisitie en regionale samenwerking. Behoud van werkgelegenheid en behoud van bedrijven."

- Onduidelijk wat nu verstaan wordt onder economische infrastructuur.
- Doelstelling gaat over hetzelfde als de doelstelling van de Food-sector.
- Algemene conclusie is dat dit eigenlijk dezelfde doelstelling is als de voorgaande doelstelling, alleen dan voor alle overige economische sectoren, dus de Non-food sectoren.
- Onduidelijk is nu wat het beoogde effect/doel is voor de samenleving in 2020.
- De doelstelling kan explicieter gemaakt worden met het gebruik van de doelindicatoren en trendindicatoren.

Doelstelling: innovatie-infrastructuur en -fondsen

"Versterking en borging van de economische structuur en innovatiekracht van economische sectoren door gezamenlijke (cross sectorale) inzet met externe partijen (fondsen en kennisinstututen; Impuls, Dockwise, e.a.) en gebruik makend van innovatie- en investeringsregelingen, om te komen tot nieuwe innovaties en vergroting van de concurrentiekracht van bedrijven in Zeeland."

- Dit is een activiteit, die tot doel heeft de innovatiekracht te verbeteren. Uiteindelijk is dit dus een activiteit die onder bovengenoemde doelstellingen hoort te vallen. De innovatie-index kan hierbij als doel worden geformuleerd
- Wat wordt verstaan onder de economische structuur?
- Wat is het doel van de provincie zelf?
- Gebruik de doelindicatoren en trendindicatoren ook voor het specifiek maken van de doelstellingen van Impuls en andere externe partijen.

Maatschappelijk effect

“Provincie Zeeland zet samen met ondernemers, onderwijs/kennisinstellingen en andere overheden in op een sterke economie. Concreet betekent dit voldoende werkgelegenheid én voldoende arbeidsaanbod op alle niveaus (van laaggeschoold tot wetenschappelijk) en de groei van de regionale innovatiekracht met focus op de Zeeuwse economische sectoren.”

- Dit maatschappelijk effect sluit aan bij voorgaande doelstellingen.
- Auditcommissie stelt dat dit maatschappelijk effect overbodig is.
- Uiteindelijk zijn het activiteiten/subdoelen van de bovengenoemde doelen.

Doelstelling Arbeidsmarkt

“De arbeidsmarkt biedt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten om te voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers.

Aanvalsplan Arbeidsmarkt: Op concrete en gestructureerde wijze, samen met publieke en private partijen (onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden) voorzien in de vraag van Zeeuwse werkgevers naar gekwalificeerd personeel langs de volgende pijlers:

- 1. Activeren mensen met een uitkering en ander onderbenut arbeidspotentieel (deeltijdwerkers, statushouders etc.)*
- 2. Zorgen dat mensen die in Zeeland werken, voor Zeeland behouden blijven door te investeren in goed, flexibel en modern werkgeverschap, en optimale kansen voor ontwikkeling, doorstroming en ontplooiing van mensen.*
- 3. Herpositioneren Zeeland als aantrekkelijke vestigingsregio voor talent en investeren in uitvoeringskracht op gebieden van online recruitment, arbeidsmarktcampagnes, aantrekkelijke vestigingscondities etc.*

Met als opgave bij elke pijler: zorgen voor een efficiënte en optimale inzet van mogelijkheden ICT en data”

- Er is wel een eindsituatie genoemd in de doelstelling.
- Onduidelijk is nu hoe voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten toetsbaar is.
- Doelstelling/mantra zijn de onvervulbare 6.000 vacatures, maar is dit een toetsbaar effect of het beleidsuccesvol is? Het kan zo zijn dat de werkbare beroepsbevolking komende 4 jaar met 20.000 personen stijgt, maar dat er nog steeds 6.000 openstaande vacatures zijn. Anderzijds kan het zo zijn dat er minder onvervulbare vacatures zijn over 4 jaar terwijl de werkzame beroepsbevolking niet gestegen is. Doel zou nóg scherper kunnen: gaat het om zoveel mogelijk mensen aan het werk krijgen óf om de Zeeuwse economie/werkgevers te versterken
- Toine van Helden legt uit dat maatschappelijke problemen worden aangepakt met maatregelen. Dat de voorgestelde maatregelen direct leiden tot oplossing van het maatschappelijk vraagstuk is vaak hypothetisch. Als ik A, B en C uitvoer biedt de arbeidsmarkt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten om te voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers. Een goede onderbouwing van de hypothesen is altijd noodzakelijk, maar 100% garantie dat dit leidt tot het oplossen van het maatschappelijke vraagstuk heb je nooit.
- Te overwegen is om Campus en Arbeidsmarkt (gezien het belang dat er aan gehecht wordt en de samenhang van de programma's) te benoemen als tactische doel (en dus op een hoger level te plaatsen dan het operationele doel).

Doelstelling: Campus Zeeland

“Versterken en innoveren van de Zeeuwse economische sectoren door deze te verbinden aan onderwijs- en onderzoek, regionaal, met verbinding nationaal en internationaal.

De doelstelling van Campus Zeeland wordt gerealiseerd langs drie pijlers:

- 1. Gefaseerde realisatie van Bèta Campus Zeeland, met het Joint Research Center als eerste fase en parallel daaraan het realiseren van nieuwe opleidingen en onderzoekstrajecten binnen HZ/UAS en UCR en de opstart van een onderzoeksinstituut*

Water, Energie, Biobased/food. Focus op de speerpunten Water, Energie en Biobased/Food.

2. Versterken van (economische) netwerken in Zeeland via de kennis-en innovatienetwerken

3. In stand houden en versterken van het onderwijs en onderzoek in Zeeland, in eerste instantie vooral gericht op het beroepsonderwijs”

- Wat is het doel voor 2020? Formuleren als een eindsituatie.
- Campus Zeeland is een middel om een hoger doel te bereiken, dit is dus een subdoel of een activiteit.
- Te overwegen is om Campus en Arbeidsmarkt (gezien het belang dat er aan gehecht wordt en de samenhang van de programma's) te benoemen als tactische doel (en dus op een hoger level te plaatsen dan het operationele doel).
- Er zit onderscheid tussen, strategische, tactische en operationele doelen.

Maatschappelijke effect:

“Een sterk imago van Zeeland zodat mensen hier graag komen leven, werken en ondernemen en hun vrije tijd in Zeeland willen doorbrengen.”

- De eindsituatie is in dit maatschappelijk effect beschreven.
- De vraag is wel hoe het effect toetsbaar gemaakt wordt.
- Het woord: “komen” dient weggehaald te worden. Aangezien “komen” wijst op de groep mensen die hier naar toe komen en niet op de mensen die hier al zijn.

Doelstelling Zichtbaar Zeeland

“De actuele maatschappelijke opgave is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven en te werken. Deze focus komt voort uit de krapte op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Om alle vacatures vervuld te krijgen moeten er meer mensen van buiten Zeeland aangetrokken worden. Die mensen bereik je voornamelijk digitaal en je kan ze alleen overtuigen om voor Zeeland te kiezen als ze een positief beeld hebben van Zeeland. Dit vraagt om een goede en effectieve digitale aanpak vanuit een goed uitgeruste uitvoeringsorganisatie”

- In de doelstellingen staan activiteiten en middelen genoemd.
- Maak doel scherper: Is het strategische doel om meer mensen van elders aan te trekken of ook om mensen te behouden?
- Onduidelijk wat nu het doel is voor 2020 en/of wanneer het einddoel dat bij de doelindicatoren is geformuleerd bereikt wordt.

7 **Rondvraag**
Geen vragen.

8 **Sluiting**